



Region Midtjylland  
Regionshuset Viborg

Kystzoneforvaltningen  
Ref. NIHES/IGR  
Den 25. marts 2024

Sendt pr. mail til: raastoffer@ru.rm.dk

## Udtalelse til Region Midtjylland ifm. råstofindvinding ved Sælvig Havn, Samsø Kommune

Kystdirektoratet har modtaget høring over ansøgning om råstofindvinding på matr.nr. 4f Onsbjerg By, Onsbjerg, i Samsø Kommune. Ifølge råstoflovens § 7 må Region Midtjylland ikke meddele tilladelse til råstofindvinding på strandbredder og andre kyststrækninger, hvor der ikke findes sammenhængende landvegetation, uden tilslutning fra Kystdirektoratet. Ifølge administrationscirkulæret skal regionsrådet følge Kystdirektoratets indstilling om vilkår eller forbud.

Sandet i det kystnære system har positive kystbeskyttelsesegenskaber ved bl.a. at beskytte kysten mod erosion. Sandet som enten ligger i klitten, på stranden, på havbunden især som revler, beskytter kysten mod erosion og oversvømmelser, derfor sandfodres der ofte i erosions og oversvømmelsestruede områder. Fjernes der sediment fra det kystnære system svækkes kystens modstandsdygtighed over for erosion og oversvømmelse. Generelt set anbefales det derfor ikke at råstofindvinde sand, især ikke med flere storme og højere vandstande i den nærmeste fremtid.

I den konkrete sag aflejres et betydeligt overskud af sediment som følge af Sælvig Havn. Dette sediment "mangler" naturligt et andet sted i systemet og kan således med fordel omfordeles/bypasses om på læsiden af havnen.

Kystdirektoratet oplyste i sit forrige høringssvar i 2015, at der ikke var kendskab til, at den nuværende indvinding skaber problemer for kyststabiliteten på det pågældende sted. Derfor havde Kystdirektoratet heller ingen indvindinger imod, at indvindingsområdet udvides mod sydvest. Kystdirektoratet vurderer dog i dag, at set ud fra et kystteknisk perspektiv, vil bortskaffelsen af sand umiddelbart have en negativ påvirkning på områdets sedimentbudget. Da havnen blev etableret, blev der også etableret en luvside mod sydvest og en læside mod nordøst, da netto sedimenttransportretningen er nord-østgående i området. På luvsiden fanges sediment som, inden havnens opførelse, ville have passeret og bidraget positivt til sedimentbudgettet nedstrøms havnen. På læsiden øst for havnen er der i visse periode en lille erosion, hvilket kan ses i form af kysttilbagerykning umiddelbart øst for havnen fra 2016 til 2023 på flyfotos. Det er altså havnen der først og fremmest giver anledning til den lille læsideerosion øst for havnen og denne læsideerosion bliver delvist imødekommet ved bypass af sediment fra oprensning af sejlrenden til havnen.

Stormflodshændelsen den 20./21. oktober 2023 har endvidere vist meget stor kysttilbagerykningsrater som følge af ekstrem højvande og meget kraftig vind- og bølgepåvirkninger. Disse påvirkninger har medført lokalt op til tilbagerykningsrater større end 10 m. I tilfælde af, at indvindingsområdet ved Sælvig vil blive ramt af en tilsvarende hændelse, vurderer Kystdirektoratet, at der vil ske store skader lokalt ved havnens yderværker og stenkastninger, hvis der i området er bortskaffet sand og en sandbuffer derfor ikke vil være eksisterende.

Kystdirektoratet vurderer sammenfattende, at der som udgangspunkt ikke bør indvindes sand fra kystens aktive zone, også selvom, at der ikke observeres betydelig erosion på læsiden af havnen. Hvis man, i mod den kysttekniske anbefaling, ender med, at råstofindvinde sand, bør Region Midtjylland i tilladelsen stille vilkår om kompensationsfodring. Kystdirektoratet indgår gerne i videre dialog om fastsættelse af vilkåret. Kystdirektoratet vurderer dog, at kompensationsfodringen skal være af samme størrelse, som den mængde, der skal indvindes.

Med venlig hilsen

Ilse Gräber Toxvig  
igr@kyst.dk